

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรอันทรงคุณค่าและสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่องนั้น คือ ทรัพยากรมนุษย์ (ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว, 2539 : 21-48) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ถือว่ามนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของคนไทย ให้มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตเป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีค่านิยมที่ดีงาม และมีจิตสำนึกที่รับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านของประเทศ (กรมสามัญศึกษา,

2540 ค : 3-5)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

การพัฒนาคนต้องเริ่มต้นที่การให้การศึกษา เพราะการศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา และการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ

(กรมสามัญศึกษา, 2542 ก : 3) โดยที่ภารกิจของระบบการศึกษาจะต้องช่วยสร้างประชากรที่มีคุณภาพให้กับประเทศชาติ (สุรัฐ ศิลปอนันต์, 2542 : 2) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดไว้ชัดเจนในมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะมีหน้าที่จัดการศึกษาของปวงชนชาวไทยเป็นส่วนใหญ่ อันได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาจึงได้ประกาศแนวทางปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้คู่กับคุณธรรม คิดเป็นทำเป็น พึ่งตนเองได้ รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สรรค์สร้างสังคมที่สงบสุข มีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีความรอบรู้ มีความสามารถที่เป็นมาตรฐานสูง ดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 1)

กรมอาชีวศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาและฝึกอบรมด้านวิชาชีพ โดยเน้นการดำเนินการให้ยึดหยุ่นหลากหลายเพื่อให้สามารถสนองความต้องการกำลังคนของประเทศ สังคมและ

ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถที่จะปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว ผลิตกำลังคนในระดับช่างกึ่งฝีมือ ช่างฝีมือ ช่างเทคนิคให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สนองความต้องการของตลาดแรงงานรวมทั้งการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดการศึกษาและฝึกอบรมใน 5 ประเภทวิชา คือ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม คหกรรมศาสตร์ และศิลปกรรม

วิทยาลัยเทคนิคเป็นสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ดำเนินการสอนเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตร 3 ปี รับจากนักเรียนที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตร 2 ปี รับนักศึกษาที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) เข้าศึกษาต่อ วิทยาลัยเทคนิคแบ่งการบริหารราชการตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 ออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา และฝ่ายวางแผนและพัฒนา มีผู้รับผิดชอบดำเนินงานวางแผนการปฏิบัติการ คือ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชาและหัวหน้าแผนกวิชา (กรมอาชีวศึกษา. 2541 : 25)

จากสถิติการรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคนิคหนองคายแต่ละปี การศึกษา มีผู้สนใจสมัครเรียนเกินกว่าวิทยาลัยเทคนิคจะรับไว้ได้ แต่เมื่อคนเหล่านั้นผ่านกระบวนการคัดเลือกของวิทยาลัยได้เข้าศึกษาในสถาบันแล้วปรากฏว่านักศึกษามีการออกกลางคันก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา ซึ่งสิ่งที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคัน ได้แก่ ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาค่าใช้จ่าย ปัญหาที่อยู่อาศัย สติปัญญา ของผู้เรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ตลอดจนการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น เป็นต้น จึงเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา และเป็นการเสียโอกาสแก่ผู้ที่ต้องการเข้าเรียนที่ไม่ผ่านการคัดเลือก (งานทะเบียนวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย. 2543 : 2)

ปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องที่ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาของนักเรียนนักศึกษา ดังเช่น บุญมา วาจาสัตย์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตการศึกษา 9 ในด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านครอบครัว ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และด้านสุขภาพ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการเรียนและ

ด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีปัญหาด้านครอบครัว ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และด้านสุขภาพอยู่ในระดับน้อย นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีปัญหาด้านการเรียนแตกต่างกัน และนักศึกษาคณะวิชาช่างยนต์และคณะวิชาช่างกลโลหะ มีปัญหาด้านสุขภาพแตกต่างกัน และนิรันดร ศรีสะอาด และคนอื่น ๆ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการเรียน ส่วนตัวและสังคมของนักศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเกษตรกรรม มีระดับปัญหาการเรียน ส่วนตัวและสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเทคนิคมีปัญหาการเรียน ส่วนตัวและสังคม มากกว่านักศึกษาวិทยาลัยอาชีวศึกษาและนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาดังกล่าว ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค จึงได้ตระหนักและยึดถือเป็นภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 โดยมอบหมายให้งานปกครอง งานกิจกรรมและแนะแนวฯ ดูแลรับผิดชอบด้านการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ให้นักศึกษามีความรู้ ความชำนาญ สามารถที่จะไปประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรมและประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนั้นยังส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและคุณลักษณะด้านจิตพิสัยตามที่สถานประกอบการต้องการ อันได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ทักษะ สังคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ ความขยัน การประหยัดอดออม และการละเว้นจากสิ่งเสพติดซึ่งกำลังเป็นปัญหาใหญ่ในขณะนี้

นักศึกษาที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคมีอายุระหว่าง 15-22 ปี ซึ่งอยู่ในระหว่างวัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย สรุปว่าวัยนี้เป็นวัยที่ยังไม่สิ้นสุดการพัฒนาในวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงที่มีปัญหามากที่สุด และเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ในขณะเดียวกันก็เริ่มมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น ทั้งด้านการศึกษาและการเตรียมตัวเลือกอาชีพ นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระของผู้เรียนแล้ว สภาพแวดล้อม สังคมและลักษณะการเรียนก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย เนื่องจากนักศึกษาส่วนมากต้องเปลี่ยนที่อยู่อาศัยจากสังคมชนบทมาสู่สังคมเมือง จากภูมิลำเนาเดิมมาอาศัยอยู่ตามหอพัก บ้านเช่าหรือบ้านญาติ และจากสถานศึกษาเดิมมาเป็นสถานศึกษาใหม่ ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวหลายด้าน หากไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะนำไปสู่ความล้มเหลวใน

การเรียน ทำให้เกิดการสูญเสียเวลาทางการศึกษาขึ้น เสียทั้งเวลาโอกาสและทรัพย์สินเงินทอง แต่แก่นักศึกษาได้รับการแนะนำสั่งสอนที่ดี เหมาะสมกับสถานการณ์ ก็อาจจะช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544 : 15-18)

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาด้านการเรียน การเงิน ครอบครัว และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ระดับ ปวช.2 ปวช.3 และ ปวส.2 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งนักศึกษาระดับชั้นดังกล่าวนี้จะเกิดปัญหาที่เด่นชัดมากกว่านักศึกษาระดับ ปวช.1 และ ปวส.1 ที่เพิ่งเข้ามาใหม่ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนหาแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหานักศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นบุคคลที่มีคุณค่า ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันให้คำแนะนำและปรึกษาหารือร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งทางตรงและทางอ้อม สอดคล้องกับนโยบายด้านคุณภาพการศึกษาที่ว่า “เร่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันทุกแผนกวิชา เพื่อให้ให้นักศึกษาทุกระดับมีสำนึกและมีค่านิยมที่จะประพฤติตามคุณธรรมในเรื่องความกตัญญูกตเวที ความรับผิดชอบ ความสะอาด ซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร ประหยัด และใช้ชีวิตเรียบง่าย โดยการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายแต่ละระดับปีการศึกษา 2544 ใน 4 ด้าน คือ
 - 1.1 ด้านการเรียน
 - 1.2 ด้านการเงิน
 - 1.3 ด้านครอบครัว
 - 1.4 ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายแต่ละระดับ

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายแต่ละระดับ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง

2. นักศึกษาที่ศึกษาระดับต่างกัน มีปัญหาด้านการเรียน การเงิน ครอบครัว และ ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย มุ่งศึกษาปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ปีการศึกษา 2544

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ปีการศึกษา 2544 จำนวน 1,514 คน จำแนกเป็น ปวช.2 จำนวน 524 คน ปวช.3 จำนวน 368 คน และ ปวส.2 จำนวน 622 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษา ปวช.2 ปวช.3 และ ปวส.2 ปีการศึกษา 2544 รวมทั้งสิ้น 306 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sample) แบ่งตามระดับการศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางของเครจซ์ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 40-43)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ระดับการศึกษา แยกเป็น

3.1.1 ปวช.2

3.1.2 ปวช.3

3.1.3 ปวส.2

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับปัญหาของนักศึกษา คือ

3.2.1 ด้านการเรียน

3.2.2 ด้านการเงิน

3.2.3 ด้านครอบครัว

3.2.4 ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) รวม 4 ด้าน จำนวน 49 ข้อ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคหนองคายจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้วางกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้

1. ปัญหาด้านการเรียน
2. ปัญหาด้านการเงิน
3. ปัญหาด้านครอบครัว
4. ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1. **นักศึกษา** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ปีการศึกษา 2544
2. **ระดับ ปวช.** หมายถึง การศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งต่อเนื่องจากการเรียนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าชั้นปีที่ 2 และ 3
3. **ระดับ ปวส.** หมายถึง การศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งต่อเนื่องจากการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 1 และ 2
5. **ปัญหาของนักศึกษา** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจ ความวิตกกังวล ความกลัว การขาดความมั่นใจของนักศึกษาที่อาจจะเป็นอุปสรรคในการศึกษา ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหวัง ปัญหาของนักศึกษาที่ทำการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ
 - 5.1 **ด้านการเรียน** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจอันเกิดจากเนื้อหาที่เรียนในรายวิชาต่าง ๆ การสอนของครู-อาจารย์ บรรยากาศในห้องเรียน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน
 - 5.2 **ด้านการเงิน** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจ ความวิตกกังวลอันเกิดจากความขาดแคลนค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ เช่น ค่าอาหาร เครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์การเรียน ค่าหน่วยกิต และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
 - 5.3 **ด้านครอบครัว** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจอันเกิดจากสภาพของครอบครัว เช่น ฐานะทางครอบครัว สภาพการหย่าร้างของบิดามารดา ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ความขัดแย้งไม่เข้าใจในครอบครัว ผู้ปกครองเข้มงวดเกินไป ผู้ปกครองไม่สนใจดูแลมีงานและภารกิจมาก และขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู
 - 5.4 **ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจเกี่ยวกับ

ความสัมพันธ์กับเพื่อนเพศเดียวกัน เพื่อนต่างเพศ เพื่อนต่างวัย และความสัมพันธ์กับครู-อาจารย์ทั่วไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยจะเป็นข้อเสนอแนะให้ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว ครูอาจารย์ทั่วไป ผู้ปกครองนักศึกษา และฝ่ายปกครองในวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้แก่นักศึกษาต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University